Regimul juridic al bacșișului în România

Recentele controale ale Direcțiilor Generale Antifraudă Fiscală au readus în discuția problema micilor sume plătite de consumatori cu diverse ocazii, cunoscute sub numele de bacșiș. Mai precis, agresivitatea controalelor și sancțiunile aplicate inclusiv în ipoteze în care inspectorii antifraudă provocau comportamentul comerciantului ne-au determinat să ne întrebăm dacă aceste sume pot și trebuie să fie impozitate și în ce măsură ele sunt supuse impozitului pe venit, impozitului pe profit sau taxei pe valoarea adăugată. Sintetic, răspunsurile sunt următoarele:

a. Impozitul pe venit. Prin raportare la prevederile art. 42 Cod fiscal, sumele primite cu acest titlu de către angajați reprezintă mici donații remuneratorii, declarate expres drept venituri neimpozabile. Pe cale de consecință, sumele nu trebuie declarate și nu pot fi impozitate. Desigur, în context, s-ar pune doar problema ca aceste sume să fie păstrate distinct de încasările curente (de pildă, într-un recipient special cu eticheta *bacșis*, care să poată fi alimentat direct de client sau de către angajatul care constată că a beneficiat de o asemenea donație), astfel încât să nu existe confuzii cu privire la sumele pentru care s-a acordat bon fiscal.

b. Taxa pe valoarea adăugată. În decursul timpului, problema a fost lămurită de Curtea de Justiție a Uniunii Europene. Astfel, în afacerea C-16/93, *Tolsma*, s-a reținut faptul că micile donații remuneratorii în favoarea unui muzician stradal nu intră în sfera de aplicare a TVA, întrucât nu există o legătură juridică între cântăreț și cei care efectuau donațiile. În afacerea C-404/99, *Comisia c. Franța*, s-a reținut că doar bacșișul obligatoriu (*service charge*, *coperto*) trebuie evidențiat în documentele fiscale și intră în sfera de aplicare a TVA, iar nu și bacșișul

suplimentar, acordat benevol de către client. Cu alte cuvinte, în România, comerciantul care nu declară în scopuri de TVA bacșișul obținut, acordat benevol de către clienți, nu încalcă nicio normă legală.

c. Impozitul pe profit. Ca regulă generală, nu există obligația de a evidenția distinct în contabilitatea societății bacșișul acordat benevol de către clienți comercianților, de a emite bon fiscal sau chitanță pentru acest bacșiș sau de a îndeplini vreo obligație declarativă în ceea ce privește aceste sume. Cu titlu excepțional, legiuitorul a prevăzut ipoteze în care veniturile de acest tip să fie tratate într-un anumit fel. Este cazul H.G. nr. 870/2009 pentru aprobarea normelor de aplicare a O.U.G. nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, care la art. 36 prevede expres "*Bacşişurile oferite de participanţii la joc salariaţilor sunt considerate venituri ale organizatorului jocurilor de noroc şi pot fi împărţite de conducere salariaţilor. Bacşişurile vor fi evidenţiate separat în contabilitate*" (prevederi similare există și la art. 44^{15} din H.G. nr. 870/2009, specific pentru jocul de poker. *Per a contrario*, acest tratament fiscal nu poate fi extins la alte situații, care exced domeniului jocurilor de noroc.

Acest material a fost publicat în Newsletterul Costaș, Negru & Asociații.